

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

79. Decisio Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Cerro, in causa
Cæsaraugustana Distributionum. Lunæ 7. Iunii 1649.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

plicat Menoch. *confil.* 3. *sub* 2. 28. Præterea constare etiam deberet de modo quo illa citatio facta fuit, videlicet an fuerit personalis, vel per edictum, & si per edictum an seruata fuerint requisiti de quibus per Vestr. *in prax lib* 4. c. 3. n. 4. Pal. *in prax. tom.* 2. fol. 15. col. 3. n. 1. Rot. *dec.* 104. n. 10. *part. 6. recent.* & præcellerit citatio personalis, quæ omnino requiritur, ex text. *in Clem. 1. de re iudi. a. a.* Seraphin. *de* 1276. n. 1. aded vt ille, qui nunquam fuit personaliter citatus, citari neque possit per contradicte. Put. *dec.* 109. *lib.* 2. cum aliis per Cardinal. Cavaler. *dec.* 110. n. 2. Nec refert quod dici possit Iosephum fuisse absentem, quia nihilominus citari personaliter debuit eo in loco, in quo reperiebatur, vt post Mol. *confil.* 105. col. 1. Rota apud Capitan. *dec.* 11. n. 3. *part.* 1. *Dec. confil.* 460. n. 25. vel saltem in domo suæ solite habitationis, & ad varias Ecclesiæ Cathedralis in qua est Canonicatus controuersus, iuxta dispositionem text. *in Clem. causa 3. de election. cuius formam esse præcisè seruandam ad effectum vt absens sua possessione priuatur, firmavit Rota in Respon. Parochialis 14. Iunij 1645. sub §. nullitas coram Reuerend. P. D. meo Oribobono.* Ultra quod etiam si constaret de citatione per Edictum in loco Beneficij, in hoc casu non officeret, quia dictus Iannocarus impetrauit Canonicatum sub narratiua quod Ioseph in Vrbe reperiebatur, à qua discedere noluerat, vnde optimè sciebat vbi ille morabatur, & propterea in eadem Vrbe citari debebat, prout fuerat mandatatum in ipsis litteris Apostolicis eiusdem Iannocari ibi citato dicto Iosepho.

6. Atque ita cum de legitima citatione non constet, & paria sint aliquid non fuisse legitime factum, & non fuisse factum, *lib. 1. de iur. iur.* ex huius citationis defectu non fuit priuatus Ioseph sua possessione, qua stante non est ei deneganda manutentio ex vulgato §. *retinenda in lit. de interd. cum concord.*

Et ita vtraque parte informante fuit decisum.

DECISIO LXXIX.

Sacra Rotæ Romana coram R. P. D. Corto.

In causa Cæsaraugustana Distributionum.

Luna 7. Iunij 1649.

§. 1. **R**editus Ecclesiæ Cæsaraugustanæ, dum olim ipsa existeret in statu Regulari Ordinis Sancti Augustini, in vnicam dumtaxat massam, seu massam communem reponebantur, & de ipsis participabant tam Canonici, quam Portionarij, cæterique Beneficiati, ea tamen forma, vt Canonici integram, Portionarij verò dimidiam portionem pro distributionibus quotidianis, diurnis, ac nocturnis reciperent. Verum Clemens Octauus san. mem. anno 1604. ad preces Philippi Secundi, tunc temporis Hispaniarum Regis eandem Ecclesiam secularizauit, ac numerum Canonicorum ad vnum dumtaxat redactum ad viginti quatuor auxit, quorum cõtemplatione, & vtilitate novos redditus antiquæ massæ applicauit, nouamque massam ex illis pro ipsorum tantummodo commoditate fieri mandauit, addito, quod deductis prius oneribus omnes præfati Canonici de fructibus dictæ nouæ massæ æquis portionibus, & indifferenter participare deberent, sine tamè præiudicio Portionariorum, aliorumque participantium de distributionibus, & aliis fructibus ad antiquam massam hæctenus spectantibus; Et insuper pro prospero, & felici statu, ac regimine ipsius Ecclesiæ, & pacifica perceptione, diuisione, & repartitione distributionum, Annuuariorum, Eleemosynarum, aliorumque emolumentorum concessit Capitulo plenam, & totalem facultatem

condendi Statuta, licita tamen, & honesta, nec Sacri Canonibus, Decretis Concilij Tridentini, & Constitutionibus Apostolicis non contraria per Nuncium Apostolicum, vel Archiepiscopum Cæsaraugustanum examinanda, & approbanda. Cuius quidem facultatis vigore, ad tollendas omnes differentias super huiusmodi diuisione, & repartitione oriundas, conditum fuit anno 1604. à Procuratoribus Capituli solemniter constitutis, quoddam statutum mandans, quod ex nouis redditibus Capitulo applicatis in dicta Bulla secularizationis, tantum adderetur Bulla communi, vt Decanus, & Dignitates, ac singuli Canonici regalia sex, Portionarij verò, & Beneficiati participantes regalia tria pro distributionibus quotidianis, horis diurnis consequerentur. Et huiusmodi Statutum successiue à bon. me. Cardinale Merlino, tunc temporis Hispaniarum Nuncio auctoritate Apostolica examinatum, & confirmatum fuit, atque capitulariter à Canonicis acceptatum, & obseruatum vsque ad annum 1611. quod huiusmodi præstationem se se amplius non teneri dixerunt. Vnde introducta de super lite, & terminato Iudicio possessorio ad fauorem Portionariorum ceptum fuit petitorium, in quo editis tribus decisionibus, 3. Decembris 1619. 22. Iunij 1641. coram Eminentijs. D. Cardin. Panzolis, & 27. Maij 1642. coram Reuerend. D. Salamano, late fuerunt duæ sententiæ conformes declarantes Capitulum teneri prædictum Statutum seruare, & iuxta illius formam, singulis annis supplere in bursa communi tantam quantitatem, quæ sufficiat pro dictis tribus regularibus vnicuique Portionario singulis diebus præstantis; sed cautâ per appellationem mihi delata, propoli discutendum; An sententia Rotalis sit confirmanda, vel infirmanda, & confirmandum esse post quartam disputationem Domini responderunt; Quia non reuocata in dubium illius validitate, iustitia conuenitur ex lectura ipsius Statuti ad litteram disponentis circa distributionum repartitionem iuxta modum in eadem sententia expressum; Præfatum enim Statutum cum clarè, & specificè loquatur, ad vnguem seruari debet, nec ab illius expressa dispositione recedere licet, ad text. in l. *Ancilla. ibique Gloss. ff. de iur. & in l. Constituentibus, ff. de municipal. Bald. in l. Gallus §. si cum; in secundo notat. ff. de liber. & posthum. alique relati in prima decisione Eminentijs. D. Card. Panzitoli, §. Cum autem circa finem, & in decisione coram Reuerend. D. Salamano, §. sed quia. Præsertim cum emanauerit de pactum consensu, à Nuncio Apostolico in amplissima forma fuerit confirmatum, & à Capitulo per plures annos executioni mandatatum, ex quibus proinde tranfuit in contractum, & effectum fuit Papale, itaque per consequens in perpetuum veniat obseruandum, ex plene probatis in omnibus supradictis Decisionibus.*

Nec subsistit, quod in pluribus aduersetur dictæ Bullæ secularizationis Clementis Octauæ.

2. Prima enim contrarietas ex eo desumpta, quod reditus Beneficiorum suppressorum ex forma ipsius Bullæ ponendi essent in massa noua ad commodum dumtaxat, & vtilitatem Canonicorum nouiter erectorum, & nihilominus Statutum illos poni mandauerit in massa veteri, ac ad illorum participationem admiserit etiam Portionarios. Tollitur penitus animaduertendo, quod cum summus ille Pontifex in dicta Bulla n. 8. admiserit Canonicos nouiter erectos ad participationem fructuum mensæ Capitularis, seu massæ antiquæ sine præiudicio Portionariorum de fructibus ad eandem mensam hæctenus spectantibus Participantibus, *ibidem* Canonici præfati de fructibus dictæ mensæ Capitularis a prius portionibus, & indifferenter, sine tamen dicti Gabrielis, ac Portionariorum, & aliorum de portionibus mensæ annuuariorum, & aliorum de portionibus mensæ annuuariorum prædictis, nec non aliis fructibus ad eandem mensam hæctenus spectantibus, & pertinentibus participantium, & c. præiudicio participantium, & c. Ex huiusmodi verò

Canonicorum

Canonicorum admissione Portionarij maximum damnum, & præiudicium passi fuerint, cum exinde antiqua ipsorum portio summo perire videretur. Vtique ad consulendum eorum indemnitati omnis æquitas suadebat, quod ipsi admitti deberent ad aliquam participationem massæ nouæ, ne contra mentem Pontificis ex dicta clausula, sine præiudicio, satis aperte declarata, ipsi remaneret in damno, & euidens præiudicium sentirent, vt optimè ponderatur in prima decisione Eminentiissimi D. Cardinalis Panzironi, §. & ex hoc etiam, & in decisione Reuerendiss. D. Salmantini, §. Participatio verò cum seqq.

3. Maxime cum in eademmet Bulla sub n. 107. expresse tribuatur Capitulo facultas condendi quæcumque statuta super perceptione, diuisione, & repartitione omnium fructuum, & distributionum etiam quotidianarum à Nuncio, vel Archiepiscopo examinanda, & approbanda pro felici, & prospero huius Ecclesiæ gubernio; vnde cum statuta admissio Portionariorum ad participationem Massæ nouæ dicatur repartitio fructuum facta pro bono gubernio, & regimine iuxta Bullæ permissionem, nullatenus dici valet, Statutum huiusmodi esse illi contrarium, & consequenter clausula generales, quibus eadem Bulla munita reperitur, multò minus obitare videntur, vt bene respondetur in dicta decisione D. Cardinalis Panzironi disto §. & ex hoc vers. Præsertim cum per eam, & in dicta decisione D. Salmantini §. Adeo quod statuum.

4. Nec obstat, quod per dictum argumentum Canonicoorum numerum viginti quatuor non excedens nullum illatum fuerit Portionariis præiudicium confiderabile, cum in statu irregularitatis Ecclesiæ, de qua agitur, esset receptitia, & aliquando in ipsa quinquaginta Canonici extiterint.

5. Quia cum inter partes non controuertatur tempore Bullæ secularizationis in dicta Ecclesia vnicum tantummodo extitisse Canonicum, maximum proinde præiudicium Portionariis illatum fuit, dum ad participationem Massæ antiquæ, de qua vnicus dumtaxat Canonicus tunc temporis existens participabat, viginti quatuor nouiter in eadem Bulla instituti admittebantur, & consequenter, cum regulariter in Gratiis Apostolicis temporis data attendi debeat c. eam te. ibique Gloss. verb. datam, & Felin. n. 18. de ref. c. si eodem tempore eodem tit. in 6. Rot. in recent. dec. 387. n. 16. p. 5. & dec. 99. n. 2. & 3. p. 7. coram Card. Cauall. dec. 196. n. 1. versio. Quia ad hunc effectum præsertim ubi agitur, pro vt hic, de præiudicio tertij, vt ad propositum dictum fuit coram eodem Card. Cauall. dec. 46. n. 4. Præiudicium Portionariorum ob huiusmodi argumentum fuisse euidentissimum, inficiari non potest, & propterea per dictam clausulam præseruatum censetur, vt ratiocinatur dicta decisio D. Salmantini, §. Absque quod valeat. Licet enim huiusmodi clausula, sine præiudicio, nihil de nouo tribuat, Ius tamen prius inherens (quod in casu nostro verificatur in perceptione fructuum Massæ antiquæ cum participatione vnius dumtaxat Canonici) totaliter præseruat Caputaq. dec. 119. p. 1. Put. dec. 111. lib. 2. in coroll. Card. Seraph. dec. 144. n. 6. cum aliis in dicta prima decisione D. Cardinalis Panzironi, §. Et ex hoc etiam tollitur, ac dictum fuit in Ariminen, Castroium 14. Februarij 1642. coram Reuerendiss. D. meo Decano.

6. Ponderando insuper, quod numerus Canonicoorum de tempore præfatæ secularizationis ad vnicam dumtaxat reductus fuerat, quia facultates, & redditus mensæ Capitularis, seu Massæ antiquæ pro maiori quantitate nullatenus suppetebant, vt euidenter demonstrat additio dictorum viginti quatuor nouiter erectorum, facta in dicta Bulla præuia assignatione, & distinctione nouarum facultatum; Stante enim huiusmodi reddituum insufficientia Portionarij, & beneficiarij compelli non

poterant ad aliquem recipiendum in locum antiquorum Canonicoorum demouitorum, & illi valide sese opponere poterant, vt probant Abb. in c. ex p. n. 4. ibique Imol. n. 10. vers. in eadem gloss. de concess. priuileg. Modern. Roman. de re benef. lib. 1. q. 14. sub n. 19. vers. tamen intelligitur, & num. 21. cum sequenti. Cardin. Mantici. dec. 239. n. 3. Vnde multò minus refragari potest, quod retroactis temporibus huiusmodi Ecclesia fuerit receptitia quinquaginta Canonicoorum, dum de tempore dictæ secularizationis ob præfatam reddituum insufficientiam vltior Canonicoorum electio fieri non poterat in præiudicium Portionariorum, & Beneficiarioorum, & consequenter eo magis clausula præseruatiua operari debet effectum suum supra deductum.

7. Secunda contrarietas ex eo, quod statutum faciat æquales Dignitates cum Canonicis, quæ tamen per dictam Bullam erant exclusæ, tam in statu regulari, quam seculari; non spectat ad præsentem quaestionem cum Portionariis agitatam, idè Domini dixerunt fore examinandum cum ipsismet Dignitatibus.

Tertia denique de prompta ex quo idem Statutum confectum fuit à Capitulo absque interuentu Archiepiscopi contra formam tam Sacri Concilij Tridentini sess. 2. cap. 3. & sess. 22. pariter cap. 3. de reformat. quam ipsismet Bulla sub n. 78. remouetur ponderando, quod erectio nouæ burse, & repartitio fructuum ac distributionum sunt duo actus penitus inter se distincti, & separati. Quorum primus per Sacrum Concilium locis allegatis, & Bullam d. n. 78. ipsi Archiepiscopo demandatur; Secundus verò concernens repartitionem fructuum, & distributionum non comprehenditur sub Concilio, sed ex forma dictæ Bullæ sub n. 107. Capitulo commissus fuit, cum examine tamen, & approbatione Nuncij Apostolici, vel Archiepiscopi Casaraugustani. Vnde cum statutum, de quo agitur, non loquatur, nec versetur super primo actu, scilicet erectionis nouæ burse, sed super secundo repartitionis fructuum; & solemniter Nuncium fuerit examinatum, & approbatum, (vt toties dictum est) Vtique tantum abest, quod videatur dictæ Bullæ contrarium, quinimò totaliter est ipsi conforme tanquam præcisè confectum, iuxta formam ab ipsa præscriptam, vt respondetur in omnibus prædictis decisionibus.

8. Nec subsistit, quod præfatum Statutum reuocari potuerit, pro vt de facto fuerit reuocatum.

Quia cum Capitulum non habeat facultatem statuendi, vel statuta immutandi, nisi accedente Auctoritate Apostolica mediantibus prædictis examine, & approbatione Nuncij, vel Archiepiscopi; Statutum verò, de quo agitur (vt sæpius dictum fuit) per Nuncium tunc temporis Hispaniarum auctoritate Apostolica examinatum, & confirmatum fuerit. Vtique tolli non potuit, nec aliter statuendo reuocari, eadem Apostolica solemniter confirmatione, non intercedente, ex Theorici. Bart. in homines populi, 23. vers. Aut non poterat facere, de iustit. & iur. quem sequutus fuit Abb. conf. 25. n. 25. part. 2. & comprobant Rota coram Cardin. Seraphin. dec. 538. num. 1. vers. tamen non habet, in recent. dec. 104. sub n. 2. vers. maxime cum ab huiusmodi part. 3. & dec. 87. n. 3. part. 7. & dictum fuit in dicta decisione Eminentiissimi D. Cardinalis Panzironi, §. Nec videtur. Ultra quod asserta reuocatio tanquam notoriè nulla, & attentata præuis duabus decisionibus coram me editis 17. Februarij & 26. Iun. 1645. reuocata fuit; & pro illius reuocatione præuis altera decisione sub die 25. Maij 1646. ad Censuratum, & declaratoria relaxationem processam ob duritiem Capituli mandatis Rotæ libus parere reculantis.

9. Cæterum repetita fructuum diminutio penitus subblata fuit in omnibus aliis præcedentibus decisionibus, & signanter ex quo non solum vnquam iustificata non

fuit, sed plene elisa ex libris eiusdem Capituli, & relationibus Peritorum, ex quibus apparuit redditus huius Ecclesie à dicto anno 1607. potius fuisse auctos, quam diminutos. Quinimò suffragari non potest, dum ex forma dicti Statuti Capitulum supplere tenetur in bursa Communi, quidquid necesse erit pro solutione dictorum trium regalium, ubi respondetur in decisione D. Salmantini §. finali.

Atque ita resolutum fuit vtraque parte trina vice informante, hodie verò Portionarij tantum, &c.

DECISIO LXXX.

Sacra Rotæ Romana coram R.P.D. Arguelles.

In causa Pampilonen Decimarum de Verastegui.

Mercurij 12. Iunij 1649.

§. 1. **I**ntegras Decimas loci de Verastegui spectare ad Rectorem, & Beneficiatos Parochialis eiusdem loci per tres sententias conformes, fuit decilum contra D. Garcia de Verastegui, & vigore trium conformium, reique iudicatæ etiam Executoriales fuerunt expeditæ, exequuta, & reproductæ, atque seruari contra eundem quatuor sermini, iuxta stylum Rotæ ad docen. se paruisse, de quibus Felin. in cap. Rodolphus num. 41. de rescripti. Vestr. in prax. lib. 8. c. 1. n. 19. vers. Termini autem & c. Rot. dec. 254. n. 3. part. 6. rec. Cumque pro parte Garcia non fuerit doctum de partitione, vltimum fuit Dominis contra eum relaxan. declaratorium, Marian Soccin. in c. Nonnulli, n. 7. de sent. excomm. Abb. in c. 1. n. 10. de iud. Cassad. dec. 5. num. 7. de conscri. Mohedan dec. 1. alias 147. de sent. excom. Achill. dec. 5. num. 2. eod. tit. Mantie. dec. 74. n. 1. Seraph. dec. 1113. n. 3. Buratt. dec. 17. n. 1. & dec. 725. n. eod. & vtrouque Adden. Rota dec. 445. n. 4. p. 2. ec. 478. per tot. ead. part. 2. Toletana Canoniciatus 18. Iunij 1646. coram R.P.D. meo Ortoholano, & Trullen. Prioratus 28. Iunij. ac Bouen. Abb. 10. Nouembris 1645. coram me.

2. Quia seruatis suprascriptis terminis probata dicitur negatiua non partitionis eo ipso, quod per alteram partem non probatur affirmatiua, vt bene Serach. d. decif. 1113. n. 3. vers. satis dicitur constare &c. dicta Toletana Canoniciatus 18. Iunij 1646. & in Assen. Personis 11. Decembris 1648. coram R.P.D. meo Ortoholano, vbi alia cumulantur.

3. Non attento quod Executoriales D. Garcia intimata non fuerint personaliter, propterea debuisse dicunt Innoc. in c. final. num. 5. vers. Alias autem, &c. de eo qui mitti in poss. Felin. in cap. Cum sit Romana, num. de appell. Roman. conf. 482. num. 2. Rot. dec. 208. n. 15. part. recent.

4. Quia cum dolose latitauerit ad effectum impedienda intimationis personalis, sufficiens visa fuit intimatione facta Matri, aliisque Garcia affinibus, ac in super domi, atque per Edictum ad valuas Ecclesiarum, Felin. vbi proxime n. 20. vers. Decimo nota, &c. Vitalin. in Clementina 1. in fine, de foro cometen. Couart. in cap. Alma Mater, part. 1. §. Nota, &c. Tiraquell. de retract. lib. 1. §. 9. Glossa 2. n. 4. Specular. in tit. de contum. §. 1. in princ. cum pluribus per Modern. Cesanaten. de citat. tom. 2. cap. 11. sub num. 259. vers. Declara tertio, quando quis excommunicandus dolo larita, &c. & per Crescent. decif. 8. alias 151. num. 1. & 2. de sent. & re iudic. quæ solis exceptis nominibus tota loquitur in nostris terminis.

5. Quod autem D. Garcia, & dolose latitauerit, & malitiose se abstinerit ad hunc effectum impediendæ intimationis personalis, constat ex pluribus diligen-

tiis per Nuncium sæpe factis de eo repertiendi in locis Verastegui, Amuzqueta, Lencuza, & Villareal, ac in Demibus propria, & affinium, cui Nuncio vi attestanti de re iurum officium concernente, standum esse requiritur. Pur. decif. 187. lib. 3. Seraph. dec. 1225. num. 3. vbi sic. Curfiori vero, seu Nuncio de diligentiis, &c. Capitula. dec. 254. alias 3. part. 2. recent. 212. n. 2. part. 2. Buratt. dec. 79. num. 1. & 2. ibique Adden. littera A. ver. Nuncio attestanti &c. vbi plures refert ad effectum declaratoria.

6. Procliuiores etiam in hanc sententiam interum Domini ob recursum habitos ad Curiam Regiam pro impedienda executione dd. Executorialium, qui recursum præsumuntur facti ad instantiam D. Garcia, cuius intereat impedimentum c. Constituis il. de testib. Seraph. dec. 1094. n. 1. & 2. recent. dec. 404. n. 3. p. 5. & dec. 359. n. eodem part. 7. qui propterea ob recursum illaqueatum se etiam in censuris Bullæ Cænz Domini, cap. Exceptiorem 12. de exempti. Clement. 1. eod. tit. Buratt. decif. 546. num. 1. recent. 291. num. 6. part. 2. vbi quod recursum præsumuntur facti ab habente interesse Toletana argumenti feruij 26. Aprilis 1638. coram Reuerendiss. D. meo Duozet Decano, & Barbastren. Decimarum 25. Iunij 1603. coram Reuerendissimo D. meo Carilla Episcopo Salamantino.

Et ita, &c. vnica, &c.

DECISIO LXXXI.

Sacra Rotæ Romana coram R. P. D. Cerra.

Romana Dotis.

Veneris 18. Iunij 1649.

§. 1. **N**upsit prius Clarix Castacia Luca de Baro nibus, ipsoque defuncto superstiti Lucretia communi filia iterum, & secundo nupsit Ioan. Baptista Balestra constituta dote sentorum bilimille, ac deinde condidit testamentum, in quo suos heredes instituit eius Ventrem, omneque alios filios, tam masculos, quam feminas nascituros ex ipsa, & d. Ioan. Baptista secundo viro, illisque non extantibus in vniuersa hereditate vulgariter, & pupillariter, & per fideicommissum eundem secundum vitum substituit.

2. Obiit postmodum ipsa Clarix, & vigore præfati testamenti Ioan. Baptista Victorinus omnia sua bona occupauit: Nuperimè verò decessit etiam Lucretia, instituta sibi vniuersali herede Camilla Pellegrina eius filia, quæ productis coram A. C. instrumentis promissionis, & solutionis dictæ dotis, iudicium introduxit contra ipsum Ioannem Baptistam, seruatisque seruandis, ac legitimatis personis, duo mandata executiva obtinuit, alterum scilicet pro tertia parte dd. scutor 2000. ratione legitimæ sibi de iure debita, alterum verò pro alia tertia parte iure coequalis successione cum ipso Victorino, à quibus interposita appellatio, & causa mihi commissæ cum clausula si quid exequendum dubitanti, an mandata A. C. essent exequenda, & omnia illorum validitate, quæ non controuertitur, tota difficultas restricta fuit ad iustitiam, quia Ioan. Baptista principaliter opponebat, quod Camilla nullam haberet actionem petendi restitutionem dictæ dotis, vt heres ab intestato Claricis, ex quo ipsa decessit cum testamento, cuius causa facit cessare causam intestati, antequam, C. comm. de success. l. quando potest ex testamento. ff. de acquirit. rit. hered. l. 1. C. de secund. tabul.

3. Sed re bene perpena Domini, hoc mirum obstante resolverunt mandata A. C. fore exequenda ex aperta dispositione text. in l. hac ad 17. l. C. de secund. vni. vbi cauetur mulierem secundo, vel vltiori viro nullo liberatis